

КАФЕДРА ТЕАТРОЗНАВСТВА

СИЛАБУС

ОСНОВИ ДРАМАТУРГІЧНОЇ ТА СЦЕНАРНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», «Акторське мистецтво театру ляльок») Сценічне мистецтво («Режисура драматичного театру», «Режисура театру ляльок»)
Статус	Вибіркова

Курс	2
Семестр	4
ECTS	4
Аудиторних годин	32
Лекції	10
Семінари	
Практичні	22
Індивідуальні	
Самостійна робота	88
Семестровий контроль	Залік (4)

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Аннічев Олександр Єгорович, старший викладач
Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Annichev.pdf
e-mail	annichev@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Основи драматургічної та сценарної майстерності» складено відповідно до освітньо-творчої програми підготовки бакалаврів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які повинні опанувати бакалаври відповідно до вимог освітньо-професійної програми, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи драматургічної та сценарної майстерності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є процес написання драматургічного твору, або створення сценічної адаптації існуючого літературного першоджерела.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні **Знати:**

- закони драматургії та конструкцію драматургічного твору;
- різні форми внутрішньої конструкції п'єси, згідно з театральними традиціями або за сценічною необхідністю;
- систему внутрішньої організації наявних елементів п'єси згідно з визначеним порядком ретельно вибудованого твору;
- як розрізняти жанр у сценічній редакції, виходячи з драматургічного поняття, і його самостійній інтерпретації, яка, в свою чергу, стає новим, жанровим визначенням.

Уміти:

- перетворювати літературний, прозовий твір на компактний блок конфліктних діалогів, поділених на сцени, картини, акти, явища;
- перетворити колізії літературного твору в драматичні конфлікти, що виникають в силу рішень персонажів у нових авторських умовах;
- безпомилково визначати сутність драматичного конфлікту, співвідносячи його з жанровою формою того чи іншого літературного твору;
- вибудовувати композицію авторського літературного твору відповідно до закону про пропорційності частин за законами драми;
- орієнтуватися в якості експозиційних обсягів, на підставі яких визначається вихідна подія п'єси;
- логічно обґрунтувати характер наростаючої і спадаючої дії, що визначає темпоритм збагаченого колізіями сюжету п'єси, який потім у виставі перетворюється і формує конфліктну наскрізну дію;
- глибоко, точно, об'єктивно, аналізувати класичний і сучасний літературний твір, на основі якого створюється драматургічний аналог п'єси;
- правильно виокремити сценічний характер персонажа, який втілюється в запропонованих обставинах авторського варіанту.

Здобуті знання та вміння забезпечують формування таких **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності спеціальності (СК)

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (основами сценарної та драматургічної майстерності, монтажно-композиційними та просторово-

образотворчими основами музичного, образотворчого та пластично-хореографічного мислення, режисерськими методами і акторськими техніками) під час створення сценічного твору.

СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК13. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК16. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПРН03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН08. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПРН09. Обирати оптимальні технічні та художньо-виражальні (режисерські методи, акторські техніки, сценарно-драматургічні, монтажно-композиційні, пластично-хореографічні, музичні, просторово-образотворчі) засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).

ПРН12. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН15. Знати закони психології творчості.

Перелік тем

1. Сценарний і драматургічний типи викладів сюжету (8 годин).

1. Відмінність сценарного викладу від інших літературних форм.
2. Домінанта причинно-наслідкового зв'язку в сценарній «історії».
3. Обмеження, що диктуються специфікою аудіовізуального образу.
4. «Тут і тепер»: прийоми для зображення справжнього, минулого і майбутнього.
5. Три рівня: перцептивно-фіксаційний (зв'язок внутрішнього і зовнішнього світу через роботу органів почуттів), асоціативний та масово-комунікативний.
6. Різні формати сценарного запису.
7. Різні способи мислення в професіях драматурга, сценариста і режисера.
8. Практичне завдання.

2. Драматичний конфлікт (8 годин).

1. Конфлікт – джерело драматизму сценарію і фільму.
2. Головні питання до сценарію: що сталося і що буде далі? З яких виростають питання: чому сталося і навіщо сталося?
3. Подія.

4. Конфлікт зовнішній і внутрішній.
5. Ступінь загостреності конфлікту. Конфлікт у різних жанрах.
6. Особливості розвитку конфлікту в різних жанрах.
7. Сторони, що вступають в конфлікт: парність і непарність.
8. Самоідентифікація автора (а, отже, глядача) з однією з конфлікуючих сторін.
9. Вирішення конфлікту. Проблема фіналу.
10. Практичне завдання.

3. Сюжет і фабула. Композиція п'єси, сценарію (8 годин).

1. Поняття сюжету і фабули, схожість і відмінність. Практична цінність «диференціації» понять.
2. Можливість створення різних сюжетів з однієї фабули.
3. Інтрига.
4. Сюжет і архетип. Різні способи трансформації архетипових ситуацій у сучасні сюжети.
5. Зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка та інші композиційні елементи. Драматичні повороти і перипетії.
6. Сцена та епізод. «Вирішення» сцени.
7. Практичне завдання.

4. Способи створення сценічного образу персонажа в п'єсі, сценарії (8 годин).

1. Характер і типаж. Поява головного героя.
2. Намір героя. Двоїстість бажання, що породжує внутрішній конфлікт.
3. Поведінка, звичка і вчинок.
4. Драматична дія: мета і процес.
5. Дія пластична і словесна.
6. Діалог як одна з характеристик персонажа. Залежність форми діалогу від жанру сценарію.
7. Вчинок. Мотивування.
8. Герой – протагоніст і антагоніст. Головний герой, герої другого плану і епізодичні персонажі.
9. Поняття позитивного героя.
10. Дія та протидія.
11. Практичне завдання.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота, есе, презентація

Навчальні ресурси

Навчальні аудиторії, бібліотека, навчальна лабораторія медіа-технологій (фонотека, відеотека), гаджети, точки бездротового доступу до мережі Інтернет, інтернет ресурси, кабінет історії театру. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу на платформі Moodle, а також у Viber, Telegram, Messenger.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	Добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		

35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань здобувачів.

90-100-А-відмінно. Здобувач володіє теоретичними знаннями навчальної дисципліни на високому рівні та постійно поновлює їх; оволодів професійною термінологією; чітко розуміє логічні зв'язки з іншими навчальними дисциплінами; опрацьовує матеріал на творчому рівні та використовує певний обсяг позапрограмного матеріалу; виконує стандартні завдання та деякі завдання підвищеної складності; самостійно працює із додатковим матеріалом навчальної дисципліни.

82-89-В-добре. Здобувач володіє теоретичними знаннями навчальної дисципліни на достатньому рівні; володіє професійною термінологією; робить узагальнення, іноді наводить власні висновки; знаходить логічні зв'язки між окремими темами дисципліни; виконує стандартні завдання з незначними помилками, які може самостійно виправити.

74-81-С-добре. Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності; вміє пояснити положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при заданій зміні вихідних параметрів.

64-73-Д-задовільно. Здобувач володіє теоретичними знаннями навчальної дисципліни на середньому рівні; знає професійну термінологію, може дати визначення майже усіх термінів; виконує стандартні завдання з незначними помилками, які може самостійно пояснити; рідко виявляє ініціативу під час занять; не виявляє самостійного творчого мислення та ініціативи під час навчальних занять.

60-63-Е-задовільно. Здобувач має певні знання, передбачені програмою навчальної дисципліни; із труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань; виконання завдань значно формалізовано.

35-59-FX-незадовільно (із можливістю повторного складання). Здобувач володіє теоретичними знаннями навчального курсу на початковому рівні; знає професійну термінологію, може дати визначення лише деяких термінів, пояснює їх спрощено; переказує прочитаний матеріал без пояснень та аналізу; виконує стандартні завдання з грубими помилками; не виявляє пізнавального інтересу до навчальної дисципліни; працює безсистемно; виконує тільки окремі завдання.

0-34-F-незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни). Здобувач повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни; знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендована література:

1. Липківська Г. К. Світ у дзеркалі драми / Анна Липківська. К.: Київ, 2007. 356 с.
2. Нестеровський П.П. Хрестоматія з теорії драми. К.: Мистецтво. 1978. 145 с.
3. Паві Патріс : Словник театру. – ЛНУ імені Івана Франка. Львів. 2006. 640 с.

Інтернет-джерела:

1. Клековкін О. Історіографія театру. Напрями. Школи. Методи. Постаті. URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/klekovkin-o.-yu.-2017-istoriya-tkatru.-napryamy.-shkoly.-metody.-postati.pdf>
2. Клековкін О. Мистецтво: Методологія дослідження: Методичний посібник. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Klekovkin_Oleksandr/Mystetstvo_Metodolohiia_doslidzhennia/
3. Косінова О. Сценарна майстерність театралізованих видовищ. Підручник. URL: <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/2493>
4. Крипчук М. Основи сценарної майстерності : навчально-методичні рекомендації для мистецьких закладів фахової передвищої освіти / уклад. М. В. Крипчук. Київ : ДНМЦЗКМ, 2019. URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/krypchuk-m.-v.-2019-osnovy-szenarnoyi-majsternosti.pdf>
5. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці, 1-3том. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Styan_John_Louis/Suchasna_dramaturhiia_v_teorii_ta_teatralnii_pra_ktytsi_Knyha_1/
https://chtyvo.org.ua/authors/Styan_John_Louis/Suchasna_dramaturhiia_v_teorii_ta_teatralnii_pra_ktytsi_Knyha_2/
<https://www.rulit.me/tag/other-dramaturgy/suchasna-dramaturgiya-v-teorii-ta-teatralnij-praktici-tom-3-ekspresionizm-ta-epichnij-teatr-download-428847.html>